

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมก่อสร้างได้มีการพัฒนาอย่างมากทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพของงาน ในปีหนึ่งๆ มีมูลค่าการลงทุนนับแสนล้านบาททั้งในภาครัฐและภาคเอกชน ซึ่งเกิดจากความต้องการด้านที่พักอาศัย ความต้องการด้านอาคารสำนักงาน และความต้องการที่จะพัฒนาการใช้ที่ดินที่มีราคาสูงให้เป็นประโยชน์สูงสุด จากความต้องการดังกล่าวทำให้องค์กรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมก่อสร้าง เช่น เจ้าของโครงการ (Owners) ผู้รับเหมาก่อสร้าง (Contractors) ผู้บริหารโครงการ (Construction Management) และ บริษัทวิศวกรที่ปรึกษา (Consultants) ได้พัฒนาองค์กรของตนเอง รวมทั้งการเกิดขึ้นของบริษัทด้านการก่อสร้างอย่างมาก เพื่อมารองรับภาระริเริ่มโตของธุรกิจดังกล่าว อุตสาหกรรมก่อสร้างในประเทศไทย เจ้าของโครงการที่เป็นหน่วยงาน ภาครัฐ (Public owner) และ เจ้าของโครงการที่เป็นเอกชน (Private owner) จะมีลักษณะการจัดการกับผู้รับเหมาก่อสร้างแตกต่างกันไป Russell and Skibniewski (1988) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดหาผู้รับเหมาก่อสร้างเป็นขั้นตอนหนึ่งที่สำคัญในลำดับเริ่มต้นของโครงการก่อสร้าง

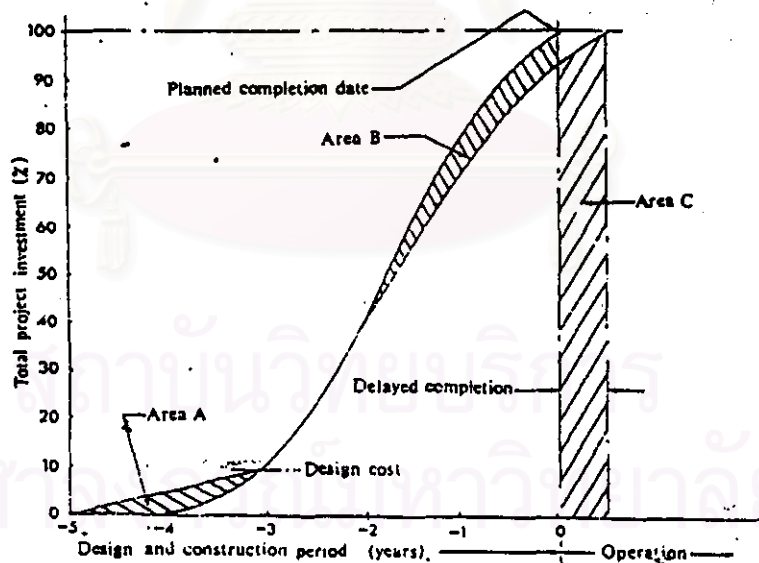
สำหรับงานก่อสร้างในหน่วยงานของภาครัฐโดยทั่วไป การจัดหาผู้รับเหมาส่วนใหญ่จะนิยมการเปิดประมูลราคาโดยไม่จำกัดผู้เข้าร่วมประมูล (Open tendering) ในขณะที่งานก่อสร้างของเอกชน จะมีทั้งการเปิดประมูลราคา หรือใช้วิธีการอื่น กล่าวไว้โดย Chuan (1992) โดยขั้นตอนก่อนที่จะเปิดประมูลจะอยู่บนเงื่อนไขและหลักเกณฑ์กว้างๆที่วางไว้สำหรับการคัดเลือกผู้รับเหมา Russell and Skibniewski (1990) เมื่อผู้รับเหมาผ่านเกณฑ์ดังกล่าวก็จะเข้าสู่ขั้นตอนการประกวดราคา เราเรียกขั้นตอนนี้ว่า การตรวจสอบคุณสมบัติเบื้องต้นของผู้รับเหมา (Contractor Prequalification)

ในการจัดหาผู้รับเหมาก่อสร้างในหน่วยงานของรัฐ ที่ใช้การจัดหาผู้รับเหมาก่อสร้างด้วยวิธีการเปิดประมูล ได้ยึดหลักของราคาของผู้รับเหมาที่ส่งราคาต่ำสุดเป็นฐานะการประมูล James and Robert (1971) ได้กล่าวไว้ว่า การเปิดประมูลโดยใช้ราคาต่ำสุดเป็นการคัดเลือก

ผู้รับเหมาที่ชนะไม่เพียงพอจะต้องมีการคัดเลือกผู้รับเหมาก่อนการประมูลด้วยเหตุผลที่จะต้องมีการคัดเลือกผู้รับเหมาก่อสร้างมี 2 ข้อคือ

1. The lowest bid is not always responsible.
2. The competing contractors are not always equal in their ability to perform.

ขั้นตอนการคัดเลือกผู้รับเหมาก่อสร้างจะเป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้เจ้าของโครงการได้คัดเลือกผู้รับเหมาก่อสร้างที่มีความสามารถจริงๆ เข้ามาสู่ขั้นตอนการประกวดราคา และเป็นขั้นตอนที่จะช่วยลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากการที่ได้ผู้รับเหมาก่อสร้างที่มีความสามารถไม่เพียงพอเข้ามาดำเนินงาน ซึ่งจะส่งผลให้เกิดความล่าช้าของโครงการหรือถึงกับผู้รับเหมาก่อสร้างทิ้งงานได้ Pilcher (1985) ได้แสดงในรูปที่ 1.1 ว่าถ้าโครงการดำเนินการก่อสร้างล่าช้าออกไปผู้รับเหมาก่อสร้างจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเพื่อที่จะทำให้โครงการแล้วเสร็จ ซึ่งเท่ากับพื้นที่ B แต่เจ้าของโครงการจะต้องเสียค่าใช้จ่ายมากกว่าผู้รับเหมาก่อสร้างซึ่งจะต้องเสียค่าใช้จ่ายเท่ากับ พื้นที่ C

รูปที่ 1.1 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นกับเวลาทำงานที่ล่าช้าออกไป
แสดงไว้โดย Pilcher (1985)

ในการคัดเลือกผู้รับเหมาก่อสร้างจะใช้ข้อมูลเบื้องต้นของผู้รับเหมา มาเปรียบเทียบกับปัจจัยที่ใช้ในการคัดเลือกที่เจ้าของโครงการได้จัดตั้งไว้โดยปัจจัยที่ตั้งไว้ดังกล่าวถ้ามีความเข้มงวดหรือจำกัดขอบเขตเกินไป อาจจะทำให้มีผู้รับเหมาผ่านการคัดเลือกน้อย ทำให้เกิดสถานะการผูกขาดของผู้รับเหมา โดยจะมีผู้รับเหมาก่อสร้างบางกลุ่มผ่านการคัดเลือกเท่านั้น ในทางกลับกันถ้าปัจจัยที่หลวมเกินไป อาจทำให้ผู้รับเหมาที่มีคุณสมบัติไม่เพียงพอผ่านการคัดเลือกเข้ามาได้

จากการศึกษาการคัดเลือกผู้รับเหมาทั้งในส่วนภาครัฐและเอกชนภายในประเทศ พบว่าในส่วนการกำหนดปัจจัยในการพิจารณาการคัดเลือกผู้รับเหมาก่อสร้างในภาครัฐ บางหน่วยงานได้มีการกำหนดปัจจัยที่ใช้ในการคัดเลือกไว้แล้วรวมทั้งได้มีการจดทะเบียนผู้รับเหมาที่ผ่านการคัดเลือกไว้ แต่บางหน่วยงานยังไม่ได้มีการกำหนดปัจจัยที่ใช้ในการคัดเลือกอย่างเป็นรูปแบบ โดยจะเป็นการกำหนดคุณสมบัติของผู้รับเหมาในแต่ละโครงการๆ ไป และในส่วนการกำหนดปัจจัยในการคัดเลือกผู้รับเหมาสำหรับงานเอกชนจะเป็นหน้าที่ของเจ้าของโครงการหรือจะร่วมกันทำการคัดเลือกกับบริษัทวิศวกรที่ปรึกษา การกำหนดปัจจัยทั้งในส่วนงานภาครัฐและเอกชนยังคงมีความแตกต่างกันอยู่ซึ่งเกิดจากสาเหตุหลักๆ ดังนี้

1. การขาดการศึกษาและวิจัยด้านการคัดเลือกผู้รับเหมาในเรื่องการใช้อยู่ปัจจัยในการคัดเลือกและรูปแบบหรือเกณฑ์ที่จะใช้ในการคัดเลือก

2. ปัจจัยในการคัดเลือกได้ถูกใช้มานานแล้วยังไม่มีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน

3. ปัจจัยที่ใช้ในการคัดเลือกในบางหน่วยงานของรัฐเป็นการพิจารณาจากความคิดเห็นของบุคคลบางกลุ่มเท่านั้นยังไม่ได้มีการศึกษาวิจัยอย่างจริงจังจึงอาจนำไปสู่การคัดเลือกโดยมีอคติ (Bias) ได้

4. ในส่วนเจ้าของโครงการที่เป็นเอกชนบางรายยังไม่คำนึงถึงความสำคัญในการคัดเลือกผู้รับเหมาก่อสร้างมากนัก ยังคงยึดหลักการรู้จักหรือคุ้นเคยในการคัดเลือกแทนที่จะใช้การคัดเลือกจากการนำคุณสมบัติของผู้รับเหมาจริงๆ มาพิจารณา

จากเหตุผลข้างต้นการศึกษาเพื่อหาปัจจัยในการคัดเลือกผู้รับเหมาให้ได้ปัจจัยที่สามารถจะใช้ตรวจสอบคุณสมบัติเบื้องต้นของผู้รับเหมาที่เหมาะสม ซึ่งจะใช้แก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้นได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาหาปัจจัยที่จะใช้ในการคัดเลือกผู้รับเหมาก่อสร้างที่เหมาะสม ซึ่งมุ่งเน้นปัจจัยที่สามารถวัดเชิงปริมาณ (Objective) ได้

1.3 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาและวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาหาปัจจัยพื้นฐานในการกำหนดคุณสมบัติของผู้รับเหมาก่อสร้างงานอาคาร โดยใช้ข้อมูลของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจประกอบการวิเคราะห์บางส่วน การเก็บรวบรวมข้อมูลจะทำการจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มของข้อมูล 3 กลุ่ม ประกอบด้วย บริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ บริษัทวิศวกรที่ปรึกษา และบริษัทรับเหมาก่อสร้าง ในกรุงเทพมหานคร

1.4 ขั้นตอนของการวิจัย

1.4.1.ศึกษาค้นคว้าผลการวิจัยด้านการคัดเลือกผู้รับเหมาที่มีการศึกษาและวิจัยที่ผ่านมาทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้มีประสบการณ์ด้านการคัดเลือกผู้รับเหมา

1.4.2.ศึกษาการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านสถิติที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ตัวแปร

1.4.3.เก็บข้อมูลจากหน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่ดำเนินการด้านการก่อสร้างอาคารเพื่อที่จะศึกษาและทำการสร้างรูปแบบของการแบ่งชั้นของผู้รับเหมา

1.4.4.กำหนดรูปแบบของแบบสอบถามที่จะใช้ในการสอบถามผู้มีความรู้ด้านการคัดเลือกผู้รับเหมาก่อสร้างจาก 3 กลุ่มตัวอย่างคือ เจ้าของโครงการ (บริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์) บริษัทวิศวกรที่ปรึกษา และผู้รับเหมาก่อสร้าง

1.4.5. เก็บรวบรวมแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามเพื่อทำการแยก
ปัจจัยที่จะใช้ในการคัดเลือกออกจากตัวแปรอื่นๆ

1.4.6. สรุปปัจจัยที่จะใช้ในการคัดเลือกผู้รับเหมา

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้คือ

1.5.1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกผู้รับเหมาก่อสร้างก่อนเข้าสู่ขั้นตอนการ
ประมูลซึ่งเป็นขั้นตอนแรกที่มีส่วนช่วยลดอัตราความเสี่ยงต่อความล้มเหลวของโครงการ

1.5.2. นำไปประยุกต์ใช้กับการคัดเลือกผู้รับเหมาก่อสร้างกับงานวิศวกรรมสาขาอื่นๆ ทั้ง
ในภาครัฐ และภาคเอกชน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย